

BUDUJEMY NOWY DOM!

POLSKA AWANGARDA Z KOLEKCJI ZDERZAKA

JADWIGA MAZIARSKA ANDRZEJ WRÓBLEWSKI WANDA CZEŁKOWSKA
ZBIGNIEW WARPECHOWSKI JULIAN O. JOŃCZYK DANUTA URBANOWICZ
JANUSZ TARABUŁA KRZYSZTOF ZARĘBSKI ANTONI MIKOŁAJCZYK
ZBIGNIEW LIBERA MIROSLAW BAŁKA CEZARY BODZIANOWSKI
ROBERT RUMAS GRZEGORZ SZTWIERTNIA MONIKA SZWED

1 Maja — 22 Lipca 2017

Z D E R Z A K
GALERIA ZDERZAK
Kraków, ul. Floriańska 3

PRZEWODNIK PO WYSTAWIE

Świat stanął na głowie? Lewica w Zderzaku? Tak może mówić tylko ten, kto nie zna historii Galerii i nie wie, jak ważną jej częścią jest tradycja awangardy – zwłaszcza postawa moralna i idea autonomii sztuki. Wystawa „Budujemy Nowy Dom!” pragnie zapełnić tę lukę w świadomości zbiorowej. W dniu Święta Pracy prezentujemy publiczności kulturalnej sztukę awangardową z kolekcji Zderzaka – w przekroju historycznym od roku 1948 do 2006, w całej różnorodności nurtów od strukturalizmu po neo-nadrealizm.

Wechodząc do sali wystawowej, od lewej:

1. Jadwiga Maziarska (1913-2003)

Artystka należała do KPP i do I Grupy Krakowskiej, następnie do PZPR i II Grupy Krakowskiej. Obraz „Różnorodne formacje” z 1963 roku to klasyczny przedstawiciel malarskiego strukturalizmu – wyrafinowej, artystycznej formy materializmu dialektycznego. Za abstrakcyjną powłoką grubo pokrytego woskiem obrazu kryje się źródło inspiracji, jaką dla artystki była fotografia prasowa przedstawiająca zjawiska masowe oraz naukowa makro- i mikrofotografia.

2. Andrzej Wróblewski (1927-1957)

Trzy rysunki tuszem na papierze pakowym przedstawiające Nieba nad Miastem, reprezentują ideę nowego stworzenia świata. Dwa mają tytuły autorskie: „Zachód” i „Katastrofa”. Wystawiane na I Wystawie Sztuki Nowoczesnej w Krakowie w 1948 roku. Utwory wolnomysliciela, który niósł światu orędzie pokoju.

3. Danuta Urbanowicz (ur. 1932)

Cztery obrazy z cyklu „Identyfikacje” z 1972 roku ukazują wpływ konceptualizmu na sztukę artystki Grupy Nowohuckiej, przedstawicielkę młodszego pokolenia II Grupy Krakowskiej. Portrety pamięciowe mężczyzny (Witolda U.) i kobiety (Danuty U.) to ślady człowieczeństwa w społeczeństwie masowym. Na ścianie pod oknem pokaz uzupełnia obraz „Tabela trafień” z przełomowego dla Polski roku 1970.

4. Janusz Tarabuła (ur. 1931)

Dwa obrazy nestora II Grupy Krakowskiej – „Pamięć I” z 1971 roku i „Przedmiot-podmiot” – to filozoficzne medytacje nad strukturą pamięci i relacją „ja-świat”. Grafiki wiszące pod obrazami pochodzą

z połowy lat 60. i reprezentują wcześniejszy okres twórczości artysty związany z malarstwem materii, zwieńczony realizacją pomnika pomordowanych Żydów Lubelskich w Lublinie.

5. *Monika Szwed (ur. 1978)*

Dwa pastele poznańskiej artystki, pochodzące z 2006 roku, znakomicie puentują ideę naszej wystawy. Topos „Budowania Nowego Domu” i topos „Nowego Człowieka”, tak żywotne w tradycji lewicy, w wielowymiarowej przestrzeni Szwed zyskują swoiste znaczenia – oto pięciu Hiramów konstruuje molo, dom na wodzie, a sama idea budowania sprzężona jest nierozłącznie z Nowym Człowiekiem.

6. *Zbigniew Libera (ur. 1959)*

Artysta z Pabianic reprezentuje anarchistyczne skrzydło awangardy. Na wystawie pokazujemy jego dwa niezwykle rysunki ołówkowe z 1994 roku. Są to ezoteryczne ideogramy do instalacji prezentowanych na wystawie w CSW Zamek Ujazdowski – „Kąpielowiez” i „Wątroba jako siedziba duszy”.

7. *Grzegorz Sztwiertnia (ur. 1968)*

Dwa polipytyki – „Wiedza Powszechna” z 1993 oraz „Widzenie Krzysztofa Kolumba” z 1994 roku – reprezentują wczesny, poetycki okres twórczości antropozofa ze Skoczowa, snującego utopijne idee Falansterów dla Artystów i Szpitala Metafizycznego.

8. *Robert Rumas (ur. 1966)*

Znaki drogowe ze słynnych „Manewrów miejskich” pochodzą z roku 1999. Gdański artysta uprawiał sztukę zaangażowaną na rzecz demokracji, innymi słowy „sztukę krytyczną”. Na podstawie utworzonej ad hoc mapy socjologicznej, rozmieściliśmy w Krakowie jego znaki informujące o zagrożeniach społecznych.

9. *Mirosław Bałka (ur. 1958)*

Na wystawie prezentujemy szkice do instalacji „April. My Body Cannot Do Everything I Asked For” z sierpnia 1990 roku, która zapoczątkowała zwrot artysty ku modernizmowi.

10. *Wanda Czetkowska (ur. 1930)*

Ostatnia z niezłomnych awangardy z II Grupy Krakowskiej. Prezentujemy rzeźbę „Miasto” z lat 60. oraz rysunek „Głowy”. Wanda Czetkowska „żyje w przyszłości”, co oznacza najwyższy stopień lewicowości. Kto dysponuje wyobraźnią, może ją sobie wyobrazić np. na Ganimesie.

11. *Filmoteka awangardy*

W filmotece na stronie Galerii <http://zderzak.pl/filmoteka-awangarda,668.html> oraz na monitorze na wystawie można obejrzeć archiwalne nagrania video z performanses, happeningów, wystaw, akcji i zdarzeń Zbigniewa Warpechowskiego, Grzegorza Sztwiertni, Juliana O. Jończyka, Antoniego Mikołajczyka, Krzysztofa Zarębskiego, Roberta Rumasa, Cezarego Bodzianowskiego.